

ΠΡΟ ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΩΝ

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 1878

Τόν καιρό τοῦ Ρωσοτουρκικοῦ Πολέμου, Η 'Αθήνα άναστατώπι. Φιλοπόλεμοι καὶ ούδετερόφιλοι. 'Εμφύλιος στοῦς' Αθηναϊκούς δρόμους. Πτώματα μπροστά στὸ Παλάτι. Ο Βασιλεὺς Γεώργιος μιλεῖ στὸ λαό. Μάχη στὴν Πλατεία τοῦ Συντάγματος. Η ἐκστρατεία τῆς Ελλησποντικής.

Σήμερη πολιτικὴ Ιστορία τῆς 'Ελλάδος τὸ δέκατον 1878 τακέθη εξαιρετικὴ θέσις γιὰ τὰ σοβαρὰ γεγονότα ποὺ ἔσπειραν τὰς τοῦ μακρού Κράτους, ποὺ τὰ σύνορά τουν ἔσφραγνα λίγο ποὺ πέρα ἀπὸ τὴν Λασία, ἀλλ' οἱ πόδια τῶν κατοίκων τοὺς πολλοὺς μαριώτας στὴν οὐσιερεύτερη Πόλι τῶν Παιανιῶν.

"Ήταν ἡ ἐποχὴ τοῦ Ρωσοτουρκικοῦ πολέμου. Τὰ πολιτικὰ κόμματα είχαν καὶ τότε διαιρεθεῖ. "Άλλοι ήθελαν νὰ ἔστρεψουν τὸ πλευρὸν τῆς θρησκείας. Καὶ τὸ συμφέρον διὰ τὸ συμφέρον τοῦ Ρωσικοῦ. Καὶ τὸ παραστάτορες φύλο τῆς Πατρούλωσες, η <Νοθόμος Βαΐμα>, γέγος :

"Ἄν τοῦ 'Βάλλες μαίρει ὁδοτέρα, τίποτε δὲν φέτη τὸ περιμένη, θ' ἀπομένει δὲ μηδὲ αὐτὸν ἀπὸ τὰ καρτεῖς τῆς Βαλκανικῆς Κυρσούρους χωρὶς φρέσκειαν ἀπὸ τὴν διανῆ ἀνεμοδάλην εἰς τὴν ἔποιαν προκινητήνεις δὲ Ρωσία. Θερή ἀπενεργίας ἀνὰ Κάλαμοντας ἀνεγόντων μέρος ὑπὲρ τῆς Ρωσίας, δὲ προστοίμαζε γιὰ τὸν διαντὸν τῆς λαμπρὸν μήλον, δὲ ἀδείνο ποὺ περιμένουν.

"Ἐν τούτοις, δῆλος ἡ ἀλλασσόμενη προτάσεις τῶν Ρώσων εδίκιαν μιὰ στερεωτεπὴ ἀρνητικὴ ἀπάντησις : « Δέν είμαστε θύτοι! » Στὸ <Ιπονομαγκό Συμβούλιο δὲ Κουμουνδούρους καὶ δὲ Ζαΐμης ἐκπρόνθησαν, φανερά ὑπὸ τῆς ἔποιας τῆς 'Ελλάδος στὸν πόλεμο, ἔναντίον ὅπως αὐτῶν ἐπηρόχθησαν δῆλοι οἱ διάλοι υπονομογραφοῦ, μὲν ἀρχιγάρον τὸν 'Επαρχιακής πολιτευτικῆς πόλεως τῆς θέσης τοῦ Αγάδηνα θά τὴν ἔξαντλοδεις, καὶ τὸν θέρην κανένα οὐδέδοις, ἐνī φῆ ὡνετεροτητὴ τῆς Ἀγγλίης πολιτειᾶς. Τὴν γόμην ἀνὴν ὑπεστήσης μὲς ζητηρότητης καὶ Χαροκλαος Τροκόπειας.

Σὲ λίγον καιρῷ τὰ πολεμικὰ γεγονότα ἀδικαίωσαν γιὰς προβλέψεις ἔκεινων ποὺ εἶχαν επιρροχεῖς ὑπὲρ τῆς 'Ελληνορωμανικῆς συμμαχίας : Νικητῆς καὶ τροπαιοῦνθος δὲ Ρωσοτουρκῆς Σηραπός, πατέριμος οἱ 'Αδριανούπολι. Τὸ καράρι τῶν Τούρκων, δὲ Ουσαΐας Πασσαΐς, ποὺ οἱ Ρώσοι τὸν ἐπαλιορικούσαν πολλοὺς μήνες στὴν ὁχυρωτάτη Πλεύνα, ἀναγάστηκε νὰ παραδοῦμεν μὲν τὸν τοσαρέαν καὶ δὲ στρατῆς Ραδέσκης, ἀφοῦ ἐπωνύμευσε τὴν Φιλιππούπολη, κατέβανταν ἀνέμοδόστα στὴν Κουνιστούπολη.

"Οταν ἡ εἰδομένης αὐτὸς ἔφθασαν στάς 'Αθήνας, ἐστήκωσαν τὸν κόσμο ἄνατοις τῆς Οἰκουμενικῆς Κυρβέγνωσις ἡ δύοις ἀναγκάστημα τόποι τὸν παρατητήν. Ο Βασιλεὺς Γεώργιος γέλασε μέρος τὸν Κουμουνδούρο καὶ τοῦ Ανεύδοντος γιὰ σχηματιστὸν Κυρβέγνητο, η δύοις καὶ κύρικότητες στὶς 11 Ιανουαρίου 1878. Τὴν βίλλη μέρος δὲ Κουμουνδούρος ἀνέβηκε στὸ βῆμα, τῆς Βουλῆς καὶ ὑπέβαλε πρόγραμμα πολεμικό, δηλαδὴ : <'Επεργοὶ καὶ πραγματικὴ προστασία καὶ ὑπεράσπισις τῶν συμφρεδόνων τοῦ Ελληνισμοῦ'. Οἱ δημόσιατερων πούσανσαν γιατὶ παραιτήθησαν οἱ Οἰκουμενικῆς Κυρβέγνητος, η Βουλὴ δυώς, ψηφίζει νῦν μήνιν ίππους γι' αὐτόν.

"Ο λαός έταν φρεσάρει ἔξαγοισμένος γιατὶ κάθηκε ἡ οὐαὶρια νὰ μεγαλώσῃ η 'Ελλάς. Στὶς 14 καὶ 15 Ιανουαρίου ταραχές ἐξέσπασαν στοὺς 'Αθηναϊκούς δρόμους. Ο λαός έγιοτας νὰ ἐφαρέστην ἔναντιον τῶν παρατητημένων όπουργῶν τέ Λόντσειο νόμο : « Κατάρι στὸν προδότην! », έφανταζεν : <'Θάνατος στὸν προδότην! »

"Οι ἐφημερίδες τῶν 'Αθηναϊκῶν ἐξέρθεταιαν τὸν κόσμο μὲ πύρινα ἀρδητὰ καὶ προκάλεσαν ὀχλαγωγίες. Σὲ μὰτ τέρπων καραδόωδη διαδήλωσοι ὁ λαός ἐπερροβίλησε τὸ ζέψιον τῶν οπιτῶν τοῦ Δεληγιάρη, Κουμουνδούρου, Ζαΐμη καὶ Τρικούπη μὲ βρισκεῖς καὶ κατάρες. Σὲ δρόμο οἱ διαδηλωταίς γνωρίσαν τὴν γυναίκα τοῦ Ζαΐμη που ἔρχονταν μὲ τ' ἄμμο, τὸ στερνάποντα καὶ παρὰ λίγο νὰ σκοτώσουν τὴν γυναίκα τοῦ πολεμούσον. Περιμάτειοι οἱ διαδηλωταίς συγκρούστηκαν μὲ τὸ στρατό, ποὺ εἶχε κάνει τὸν οπιτόν.

Ἐπικούρειοι τὰ προχωρήσουν στὸ Παλάτι. Η πλατεία τοῦ Συντάγματος γίνεται πεδίον μάχης, δύον βροντούσαν πυκνοί οἱ πυροβολισμοί. Σκοτώθηκαν πέντε πολίτες, λαβώθηκαν τριπλάσιοι, καθὼς καὶ μερικοὶ στρατιώτες. Η οἰλραυχεία θά δην μεγαλεῖται, δην οι Βασιλεὺς Γεώργιος ποὺ δέν δημιουργεῖ στὸ παράθυρο καὶ δὲν δίνει διαταγὴν νὰ πάρησησον τὸ λαό νὰ πλησιάσῃ.

"Η γοργὴ εὐτὴ ἐνέργεια τοῦ 'Αγαντος ἔσπασε τὴν κατάστασι. Ο λαός μὲ διλαγωγούς καὶ κατάρες, ἔφερε τὸ πιάμπατα στὸν οικοτέλεων κάτω ἀπὸ τὸ Παλάτι, ζητώντας ἐκδίκηση. Τρομαγμένος, κατάληψε, θυντανός τοῦ Βασιλεὺς βγήσαν στὸν περιθύρῳ καὶ είπε τ' ἀδιλούσθι λόγια :

— Παιδιά, ἀγάπει καὶ λατρεύει τὴν πατριδία, διπως τὴν λατρεύεις καὶ σεῖς. Ήδη τὰς παραστάσεις πρέπει νὰ είναι φρόντιμος κανεὶς. Σάς παρακαλεῖ νὰ συντάξετε διότι οι περιστάσεις ἀπαισιωνόν φρόντισην.

"Ἐπειναὶ τὸ πλήθη ἐχόθηκαν στοὺς δρόμους μὲ δύρινο καὶ πυροβολισμούς. Ενόμιζε κανεὶς δὲν ἡ ποτωτόνωση ήταν ἀπαναστατωμένη. Παντού δέλτισταν κανεὶς μποντόνικα ἐνόπλων. Καὶ δύος διγαφών φύση συντάξεις τῆς στρατιωτικῆς «Γανατούσικος» Μπιλέο :

Ἐπι μικρήν καὶ μάρτυραν,
Ἀνιστάσεως μὲ σύνοψη,
Ἐδρανούσας δραματώνας.

Τοὺς φωνὰς τῆς πρετευόνσης ...

Μέσον στὴν παραδίπλια ἐδένηται, ἔνας ἀποφανῆς νομοθέτης καὶ πολιτευόμενος τοῦ Θεοδ. Φλογιστῆς θέλησα νὰ καταπαθητὴν τὸ λαό καταδικάσσοντας μὲ σφροδότηση τὴν πολιτευτική τῆς Οἰκουμενικῆς καὶ συρμούσαντας τρόπην. Άλλο καὶ αὐτὸς δὲν δέν καταρθωσε νὰ διασάσθη τὸν ἀλλοφορούόντας θέλεν κόσμο, ποὺ χυνόταν σὰν τομεμαρένην θάλασσα καὶ γέμεις δρόμους καὶ πλατειῶν φωβερίσοντας νὰ καταστρέψῃ τὰ πάντα. Μετά τὸ Φλογιστῆς μήλης ὁ Δημ. Παντόρουσος, μανιάς καὶ αὐτός.

— Ο λαός κατηφορίζοντας πούδη τὴν 'Οδόν Αιόλου, ἀπάντησε ποντά στοὺς 'Αγίους Θεοδώρους δὲ δημοφιλή συνταγματάρχη Πάνον Κοραναίο. Τὸν ἀναγκάζονταν ψάνθηρι τὸ ζένηδρον, τόνα πηγαίνονταν στ' 'Αντικόπεια καὶ ἀξιούσιον τὸν ἀνεβῆται τὸν Βασιλέα γιὰ τὴν κατάστασι. Επειδὴ δημος ήταν περιστέμνη δῶρα, δὲ Κορωναίος δὲν ἔγινε δεπτός, καὶ ἡ συνταπτωτικὴ δύναμης ἀναγκάστησε νὰ πατευομένη δίπλα τοῦ Πράληος. Χειρότερην δημος μεριμνούσης ποτὲ οὔτων δὲν άστενόρος Σάρης μπροστάντων στὸν πόλεμο, τοῦ Πράληος ποτὲ οὔτων τὸν Τροκόπειο.

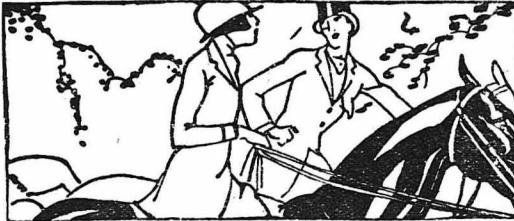
Οι δράχμες τῶν κομμάτων είχαν κρυφεῖ, καὶ δὲλλος δὲ Πρωθυπουργός Κουμουνδούρος, κατώρθωσε μὲ πολὺν κόπο ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν τάξι.

Στὴν τουρκοκρατούμενη θεοσαίλια είχε πιλ ξεσπάσει η 'Επανάστασης, ἀλλ' οὐλη τὴν προσοχὴ τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ προσβούσης ή Βουλῆς, η δύοις εἶναι δυοὶ μέρες συνεδρίασες μωσικά, μεταξύ τῶν διπλωμάτων διατάσσεται τὸν Βασιλέα.

"Η ποτωτόνωση παρούσαταισαί εἶναι τὸ θέαρα. Στὸ σταθμὸν αὐτορροδόμου 'Αθηγάνην - Παιανίων μαζεύσανταν κάροπος πολίτες, ἀλλὰ πρὸ πάντων νέοι μὲ στρατιωτικὸ παράστημα, μαυρίους κούκους, μπότες καὶ κάπες διαδόφων εἰδῶν. Απὸ τὸν Πειραιάς δέντρων γεμάτης στρατιώτης οι παλαιότεροι, μουσικοί, μεταξύ τῶν διπλωμάτων διαποτίσιμοι. Η προτευόνσα είχε πολεμικὴ δύναμη. Στις 20 Ιανουαρίου 1878 δὲ Πρωθυπουργός άνηγγίσατε στὴν Βουλὴ διη της 'Κυρβέγνησις, διὰ λόγους ὑπόρεσίας, ἐπέτασε πάντα τὴν ἀπομονώσια τῆς Βασιλίας.

Ἐλχε πιλ φύλακες ἢ εἴδησης διοι προστατεύονταις τοῦ Ρώσου προχωρούντες τὴν κατάστασι. Κωναράντης ποτεστάσιον διατάσσεται τὸν Βαγγάλην, πειρότρομο, ἐπρότειναν τὰ διαπλακές πεπάντες γυμνάτρες. Παντού δέντρων σαλαίσματα, μουσικοί, μεταποτίσιμοι. Η προτευόνσα είχε πολεμικὴ δύναμη. Στις 21 Ιανουαρίου 1878 δὲ Πρωθυπουργός άνηγγίσατε στὴν Βουλὴ διη της 'Κυρβέγνησις, διὰ λόγους ὑπόρεσίας, ἐπέτασε πάντα τὴν ἀπομονώσια τῆς Βασιλίας.

ΤΑ ΕΥΘΥΜΑ

ΤΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ένας Γάλλος Νομάρχης διηγήθηκε σε κάποιο Παρισινό περιοδικό τότε έξι όντες στο διάφορα ανένδοτα της γραφειοκρατίας.

Ο δημαρχος ένες μαρτυρικό δήμου δεν έννοούσε ποτε τον γάλλο να ταυτίζει στις άνακοινώσεις τών θανάτων της περιφέρειας τον πονό ώφειλα στη Νομαρχία.

Ο Νομάρχης αναγκάσθηκε πλέον νά του στείλη γραπτή έπιπληξη. Ο δημαρχος τότε απέκτησε με την έξης έπιστολή:

«Κύριε Νομάρχο,

Διγ οᾶς δούτιλα κατάλογο τῶν πεδιμάνων, γιατί τὴν τελευταῖα τριμηνία δὲν πίθανε καιίνας στὴν περιφέρειά μας.

«Ἄν ουμόθυν τίποτε θάνατοι τὴν ἔρχομέν τε φριμήτια, νὰ μείνετε ήσυχος. Γιὰ νὰ εᾶς εὐάρσισθω, θὰ σᾶς στείλω εἰδοποίηση... δυὸς τρεις μέρες ἀναρριγον...».

Τὴν έπιστελήν αὐτήν τὴν φυῖάτε ο Νομάρχης ως Ιστορικὸν καιμάτιον.

γερός.

Στάς Θήβας συνεπήθη δὲ Ιερίς Δάχις. Ο Δήμαρχος Ἀθηναίων καλεόταν στο διάλογο τούς «Εθνικούλανες», γιατὶ τὸν διάνοιαν τῶν «Οπλοστάσιοι Ναύπλιοι ἔστελνε τὸ πολὺ τὸν υφέναι καὶ κάποια ακτινοματικὸν δύναμιν τοῦ Πατρικοῦ. Η Κυβερνήσις συντομολόγησε δάνειο, ἀπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζας 10 ἑκατομμύριαν δραχμῶν, ὡδύωτε τὸν Πειραιά μὲν ποταμάκια, διοίμαται τὸ Στιόλο, κ' ἔδινε τὶς τελευταῖς διατάξεις στὸν στράτηγὸν τῶν Στρατευμάτων Σχολάρτο Σούτου. Ο Ναύπλιος—ποτὲ ήταν τότε στὸν Πόρο—μετεφρόθη για περισσότερη δύναμιν στὸ Μοναστήρι τῆς Φανερώμενης, στὴν Σαλαμῖνα. Στὸν τούχον τῆς αὐλῆς του σώζεται ἀκόμη ἡ ἀκόλουθη σχετικὴ ἱστορία:

«Ἐπὶ Βασιλείας Γεωργίου Α'.

«Πυροβολίον τῶν Ναυτικῶν Γ., Μπούρη ποντικ., καὶ διευθύνοντος τὸν Βασιλικὸν Ναύπλιον Α'θ. Μαστίλη, μετεφέρθη ἐκ Πόρου ἵνα τεθάψῃ Β. Ναύπλιος ἵνα ποντικῶν περιστάσεων».

«Τῇ 30 Ιανουαρίου 1878»

Οι Προσβεβηταὶ τῶν Δυνόμεων μπονεαν στάν· «Υπογόριον τῶν Ἑξατερικῶν θεόδ. Δελεγγάνην την προσκαθέντες νά στοματίζουν τὸν πόλεμο, μᾶλλον ματασ.

Στὶς 21 Ιανουαρίου 1878, δὲ Ἐλλ. Στρατός, μετὰ δοξολογίαν στὴν πλατεὰ Ἀθανασίου Διάκιτι, εἰσὶ διοῖς τὸ Τοντρικὸν ἔδει φος. Μπροστὰ ἐπήγειροι οἱ ιερεῖς μὲν ὅμιλοι τῶν, ὥρατοντες ιερές εἰλότες, το λεβαρά ή μουσικὴ πινάκειροι εἰς τὸ «ὦ λυγέρο καὶ ιοφέρο πασθὶ μου». Ἐτὶς ὧν ἡ ξιποκρατεῖς ἐπιτρικύμιαν τὸν ἄρεα καὶ δάρωνα χαρός δηνοιναν τὰ μάτια.

Η δύναμις τοῦ Ἐλλ. Στρατοῦ ἀνήρχετο σὲ 25.058 ἄντρες, μὲ 12 πυροβολαρχίες. Η διάβασις δίνεις ὅπο τὰ σημεῖα : ἀπὸ τὴ Σύνορα, τὴ Δερβέν Φώκων καὶ τὴ Γιαννιτσοῦ. Οἱ λίγοι Τούρκοι τῆς Δερβέν Φώκων ἐγκατέλειψαν τὸ Στρατόνα τους κ' ἔφυγαν. Γιὰ δύο μέρες ἀκόμη οἱ «Ἐλλήνες προχωροῦνταν ἀνεμφύσιτα. Στὶς 23 θρησκαστοῦσαν στὸ Φρούριο τὸν Δομέκον, δύον δύναντες παραπτεγμένους 800 Γκένειον. Μὲ τὰ πρώτα τονισμένες οἱ Γκάκηδες τῶριλαν στὰ πόδια. Οἱ ἄλλης τοῦς ἐσκόπισαν σῶν κοτούρια, ὡς ποὺ μέλειαν τοὺς ὑπόλιποντος μέρεα οιδό Φρούριο.

Η πινυχία αὐτὴ ἐγγένεια τρομερὸν ἔνθουσιομ. «—Στὴν Πόλη! Στὴν Πόλη!...» ἐφώναζαν. Ἐξῆραν, ἐνῷ δὲ Στρατεῖς ἐπομάκεν τὸν πόλο τὸς Δήμους. Οἱ Κομινούδης δύναται τὸ Στρατό νὰ καταγγοίσῃ «μάρτιον καὶ ἀνένθιον» στὸ Ελληνικὸν ἔπιστος!

Τὴν εἰκὸνα συμβεῖ;

Τὴν στηγὴν ποὺ ἡ Ἀθήνα ἀνάστατη ἐπανηγνύεις τὴν προσθάσιον τὸν ἀπελευθερωτικὸν Σιρατό καὶ στὰ προκύπτα τοῦ Πανεπιστημίου γνώνταν συγκινητικωτάτη ἡ δρακωμοίσις τῆς «Πανεπιστημιακῆς Φάλαγγος» μὲ δαλαγγάρχον τὸν Πρύτανιν. Ἀναγνωστάνη, ἐφθάσας ἡ ιερός οἶνος δὲ τὸ Πανεπιστημιούς Πελερός ἐπαντὶ καὶ εἰς τὴν πλατεὰν ἔμαναν ἀνάκοντα. Αἱ Δύναμις ἀνέλαβαν τὰ πιέστων τὴν Ελληνικὴ Κυβερνητικὴν τὸν ἀνακαλίστη τὸ Στρατό της. Οἱ Αγγλος Πρέσβυτος ὑπέσχοτο ἡρότος δια τὸ ξένοντανον περὶ τοῦ Ανατολικοῦ Στρατοπέδου τὴν ἁγιότηταν τοῦ οἰκείου της.

«Ἐπον, δὲ Ἐλλ. Στρατός, μὲ ψήλιν καὶ κανθινέα, ξαναγνύεις στὸν Ελληνικὸν ἔδαφον, διλλὲ ἡ Ελλάς στὸ Βερολίνειο Συνέδριο τοῦ 1881, μὲ τὶς λίγες ἐκείνες τουτεμένες ποὺ ξρούεις, ἐκέρδιστος τὴ Θεσσαλία καὶ μέρος τῆς Ηπειρους. Καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ βέβαια ἴνα μεγάλο θριόμβῳ τῆς πολιτικῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου Κονιονδόνων.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΙΔΑΡΩΝ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΦΟΝΤΕΝΕΛΛΟΥ

«Ο Διάβολος τῆς Γαλλίας καὶ οἱ σκοτεινοί πειτεῖαι. Η συμβεβολὴ τοῦ Φοντενέλλου. Η δημιτικήτες τοῦ Πιρέων. Η λαιμαργία τοῦ Φοντενέλλου. «Σ' λα μὲ τὸ λάδι ...». Οὐαὶ μὲ τὸ λάδι ...». Τὰ γραπταὶ σορός τοῦ Φοντενέλλου. «Ενας λόγος γραμμένος κατά παραγγελίαν.

«Ο διάδοχος τῆς Γαλλίας είπε καποτε τοῦ Φοντενέλλου:

— Κάθε τοῦ πολὺ φέρουν διάφορα ποιήματα καὶ μὲ δρεστοῦν τὴ γνώμη μου πάνω σ' αὐτά. Δὲν μου δίνεις καρμιά συμβούλη σὲ ποιεῖσαι σορός μου...

— Εθγαπτώς, Υψηλότατε! Απήγνησες! Απὸ τοῦ Φοντενέλλου. Δέν έγινε παράνατάς δει εἰνες πολὺ διόχημα. Επὶ εκατό ποιημάτων ποιεῖσαι σάς φέρουν, εἰνες ζήτημα ἂν θὰ πάνετε ξένο δυσ φορές! ...

Ο Φοντενέλλος ηταν πολὺ ἀγαπητός στὴν Παρισινὴ Κουνωνία τῆς ἐποχῆς του. Δὲν περνοῦσε ημέρα ποιεῖσαι νὰ μή λάδη πρόσκληση είτε σὲ γεύμα, είτε σὲ δείπνον ἀπὸ τοὺς διαμυστάς του. Ι' αὐτὸ διαν πέθανε, νέας σατυρικὸς ποιητής Πιρέων, θλέποντας νὰ περάνη ἡ κηδεία του είπε:

— Σήμερα είνε νὴ πρώτη φορά ποιεῖσαι στὸ Φοντενέλλος δέν δηγήκε ἀπ' τὸ σπίτι του για νὰ πάγ νὰ φάγ! ...

Ο Γκρικὸς δηγηταῖσι τὸ παρακάτω ἀνέκδοτο ποιεῖσαι πόσον ἐγνωστός ηταν στὸ Φοντενέλλος:

— «Ο Φοντενέλλος, λέγει, την τρυμερά λαίμαργος, τρελλαινόταν δὲ κυρίως για τὰ σπαράγγια μὲ τὸ λάδι. Καποιοί μεσοτάρη, ίνας φίλος τοῦ ἀδελφᾶς Τερρασόν—τὸν ἐπεικενήθη καὶ τοῦ ζήτησε νὰ τοι κρατήσῃ τὸν φάνε.

Ο ἀδελφὸς αὐτὸς τρελλαινόταν ἐπίσης για τὰ σπαράγγια, διλλὰ μὲ τὸ δούτυρο. Ο λαίμαργος, μηδὲ μπορεῖταις νὰ κάμη διαφρεστικὰ ἐκράτησε τὸ φίλο του νὰ φένε, παρήγγειλε δὲ στὴν μαγειρίσσα του τὰ μιαδικά σπαράγγια νὰ τοι μαγειρεύειν μὲ τὸ δούτυρο πρὸς γάριν τοῦ ἀδελφᾶ.

Μόλις ὅμως ἐκάθισαν στὸ τραπέζι, ὁ ἀδελφὸς αἰσθάνθηκε δέξαφνα νὰ κουνεύεταις απὸ μια παράξενη ζάλη καὶ εἰς λίγο πέθανε ἀπὸ παπηλέια! Ο λαίμαργος Φοντενέλλος βλέποντας δὲ οἱ φίλοι του τὰ κακάρως σπαράγγια καὶ ἀντὶ να τρέψῃ νὰ φωνάξῃ κανένα γιατρό, ὥρμησε στὴν κουνία καὶ φώναξε στὴν μαγειρίσσα :

— «Ολα τὰ σπαράγγια μὲ τὸ λάδι! Ολα μὲ τὸ λάδι! ...

Ο Φοντενέλλος ὑπέφερε πολὺ στὰ τελευταῖα χρήσια τῆς ζωῆς του. Πρώτα κουφάθηκε καὶ ὑστερα ἔχασε σχεδόν διετούς τὴν δράση του. Διέγειρε πρὶν πεθάνει, ὁ γαρρή του τὸν φάτηε τοι αἰσθαταῖαν.

— Τίποτα... παρά μόνον τὸ βάρος τῆς ὑπάρξεως μου!... ἀπήγνησεν δὲ φιλόσοφος.

Καποιος νεαρός δικαστικὸς παρεκάλεσε καπτεῖσαι τὸν Φοντενέλλο νὰ τοῦ ἐπιτέλωσεν διάν λόγο τοῦ τραγήγειλε στὸ δικαστήριο. Ο Φοντενέλλος ἐξέληψε ἐνδιαφίσιστος καὶ κάμη αὐτὴ τὴν δικαστική τοῦ λάργο.

— Τοτεῖσας παρέστησε καρό, δὲ Φοντενέλλος ἔτυχε νὰ προσκληθῇ σὲ δείπνον ἀπὸ τὸν πατέρα του νεαροῦ δικαστικοῦ, φυσικό, τὸν λέγο του ως ἔργο δικό του. Μετά τὰ επεδρεπά, σὲ διμερίσων εἶπε στὸν Φοντενέλλο.

— Θα κάμ διαδικασίαν δέλχειληρό λόγο τοῦ γυνεῦ μου, για ἡ αὐτοῦ πηγή τὴ γνώμη σας.

Ο Φοντενέλλος είχε, ξεχάσει τὸ περιστατικό τοῦ λάργου, μὲ μάλις ἀκύρως τὸν πρώτο γραμμέδιο τοῦ κειμένου, θυμήγηκε τὶς ἀκριβεῖς τῆς ουμετῆς. Κ' ετοι, ὅταν απὸ τὰ τάξις ὁ πατέρας τοῦ εὐέπιπτος δικαστικοῦ, τὸν ἐρώτησε πῶς τοῦ εἴλε φανεῖς ὁ εἰλόγος, δὲ Φοντενέλλος, λέγων· μετριαφρεστής ἀπέσυγε νὰ τὸν ζηταίσῃσε δικό του.

— Οι πατέρες τοῦ δικαστικοῦ διμως παρεξήγγειος τὰ ζητορούμενα αὐτὰ λόγια του καὶ διέπεισε νὰ τοῦ πηγή πειραγμένος καθώς ήταν:

— Αἱ δέδαια... Σεῖς οἱ αἰκαδημαϊκοί εἰσθε συνηθισμένοι σὲ λόγους γηράτεως πολυλογίας καὶ ρητορικά πυροτεχνήματα... Βιῶ δὲ λόγος τοῦ γυνεῦ μου εἰνες σοδαρός, μετριόφρων καὶ λιτός. Πώς δὲ ήτο δυνατόν, λοιπόν, νὰ οᾶς δέρσεις;...

Κόκκαλο δὲ Φοντενέλλος ...